

Звіт за 2023 рік

Управління з питань культури та охорони культурної спадщини

Станом на 01.12.2023 року мережа закладів культури міста складається з п'яти будинків культури, чотирьох палаців культури, десяти мистецьких шкіл, двох централізованих бібліотечних систем для дітей та для дорослих (тридцять сім закладів), культурно-ігрового комплексу «Дитяче містечко «Казка», комунальної установи Миколаївський зоопарк, Муніципального театру-студії естрадної пісні, Міського методичного центру та клубної роботи.

Протягом 2023 р. заклади культури функціонували в умовах воєнного стану в Україні, пов'язаного з воєнною агресією РФ.

Центральна міська бібліотека ім. М.Л. Кропивницького та її філії, Центральна міська бібліотека для дітей ім. Ш. Кобера і В. Хоменка з філіями в цей час працювали з урахуванням ситуації в місті та країні, наявності персоналу на робочих місцях та існуючих умов для надання жителям послуг.

Протягом звітного періоду бібліотеки Централізованої бібліотечної системи для дорослих поступово збільшували кількість офлайн-заходів.

Активним каналом спілкування з відвідувачами та донесення соціально значущої, культурної та іншої актуальної інформації залишались соціальні мережі. Переважна частина інформації акумулювалась на фейсбук-аккаунті ЦМБ, де протягом 9 міс. розміщено 544 публікації.

Найбільш резонансним заходом у 2023 р. в ЦМБ стало урочисте відкриття Центру сучасного читання «**МАРКО**», який створено в 2021 р. за міською програмою «Громадський бюджет». Нова локація розрахована на популяризацію книги та читання серед містян різного віку, переважно родин з дітьми, різними формами, у т.ч. з проведенням тихого читання, творчих, навчальних заходів, презентацій книг, кінопоказів, майстер-класів тощо.

Потужною міською подією року з організації відпочинку миколаївців став Фестиваль настільних ігор «**Миколаївська фішка**». 200 учасників, 20 майданчиків, понад 15 партнерів, 15 волонтерів – такі результати заходу, ініційованого та проведеного бібліотекою вперше. Окрім ЦМБ, одночасно фестиваль відбувався на 10 бібліотечних майданчиках.

Іміджевою подією звітного періоду стала міська акція «**Миколаївський диктант**», організована до Дня Конституції спільно з управлінням з питань культури та охорони культурної спадщини, ТРК «МАРТ». Урочисте нагородження переможців акції, учасниками якої стали близько 600 осіб, проведено в межах відзначення Дня міста.

До Дня міста фахівцями ЦМБ також створено новий відеосюжет з циклу «Руйнівники міфів».

Успішними мережевими онлайн-заходами, організованими бібліотеками, стали літературно-пізнавальний бібліотрансформер «Енеїда – першокнига українського мовного патріотизму», поетичний онлайн-марафон «Вірші з війни» до Дня захисників і захисниць України.

У межах відзначення Року миколаївського поета, лауреата Національної премії України імені Т. Шевченка Дмитра Кременя з нагоди його 70-річчя відбулось урочисте відкриття оригінальної художньої меморіальної дошки Дмитру Кременю в

Літературному сквері Центральної міської бібліотеки ім. М.Л.Кропивницького спільно з управлінням з питань культури та охорони культурної спадщини.

Протягом звітної періоду в ЦМБ та її філіях здійснювалась діяльність щодо підтримки та розвитку україномовного середовища в місті Миколаєві та опанування і підвищення рівня володіння містянами державною мовою. ЦМБ, філії № 2, для юнацтва продовжили активну участь у всеукраїнському волонтерському проєкті «Єдині». Станом на 01.10.23 р. в ЦМБ організовані заняття з української мови для 4 груп. У філіях функціонують 15 розмовних клубів, гуртків, мовних студій. Окрім цього на базі ЦМБ у 2023 р. діє розмовний клуб для жінок та дівчат за всеукраїнським проєктом «Вільна».

Вагоме значення бібліотеки приділяли формуванню національної свідомості та української ідентичності. Серед заходів, що отримали розголос у ЗМІ, стали зустріч-концерт традиційних інструментів українського кобзаря Юрка Фединського в межах туру «Різдво Христове на Фронті» спільно з ГО «Новий Акрополь», презентація нового пісенного збірника «Зорі надій» заслуженого артиста України Олександра Сичова, поетичний вечір пам'яті поета і воїна Гліба Бабіча тощо.

На майданчиках бібліотек діяли художньо-експозиційні зони, проводились персональні виставки митців, зокрема Ю. Гуменного, О. Лебідь, О. Уса тощо. В ЦМБ продовжився цикл художніх виставок «Берегині України» за участі майстринь культурно-мистецької асоціації «Арт-спокуса» (керівник В. Кривцова). Щотижня в бібліотеках відбувались творчі майстер-класи, у т.ч. у межах всеукраїнського проєкту «Вільна» для дівчат та жінок.

В Центральній міській бібліотеці для заходів просто неба організовано нову локацію – літній читальний зал. В ЦМБ почала діяти дитяча точка «Спільно» від ЮНІСЕФ з організації дозвілля родин з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку.

На майданчику ЦМБ та філій відбулись соціально значущі заходи місцевого та регіонального рівнів, а саме:

- Миколаївський міський форум «Молодіжна політика – політика участі, кроссекторальної взаємодії та партнерства» за участі управління молодіжної політики ММР

- Круглий стіл «Пошук шляхів формування інклюзивного середовища в громадах задля сприяння соціалізації молоді з інвалідністю», організований за сприяння Програми розвитку організації об'єднаних націй (ПРООН) в Україні та партнерства ООН із захисту прав людей з інвалідністю.

У 2023 р. бібліотеки взяли участь у реалізації проєктів «English Access Microscholarship Program» (Програма малих стипендій з вивчення англійської мови) за підтримки Посольства США в Україні (ЦМБ), «Безпечне дитинство» у співпраці з ГО «Південний захист» за підтримки Української освітньої платформи (б/ф №10). Продовжилась робота за бібліотечним проєктом «Хроніки війни. Миколаїв», зокрема створено і розпочато наповнення сайту «Форпост Миколаїв».

Представники ЦМБ взяли участь у XIII Львівському міжнародному бібліотечному форумі.

У День української писемності та мови ЦМБ та її філії долучились до флешмобу з написання Радіодиктанту національної єдності 2023. На офлайн-майданчику

ЦМБ диктант писали педагоги й студенти, фотографи й журналісти, літератори й бібліотекарі, представники органів державної влади та місцевого самоврядування, ГУ ДСНС України в Миколаївській області, Національної Гвардії, Управління патрульної поліції в Миколаївській області, волонтери тощо.

У жовтні 2023 р. ЦМБ стала учасницею Форуму «Українська – мова перемоги!», організованого Всеукраїнським рухом «Єдині». Директорка ЦМБ Інга Хоржевська на Форумі отримала нагороду амбасадорки української мови за активну діяльність з розвитку україномовного середовища в Миколаєві.

У межах XII+I відкритого театрального фестивалю «Homo Ludens» в ЦМБ вперше було організовано зустрічі на Літературній сцені. Гостями Літературної сцени стали голова експертної ради театрального фестивалю «Homo Ludens» заслужений діяч мистецтв України Василь Неволов, фахівчиня Національного центру театрального мистецтва імені Леся Курбаса центру, режисерка київського театру «Veritas» Олександра Кравченко, генеральний продюсер національного фестивалю театрів «Молоко» в Одесі, Миколаєві, Херсоні, актор Михайло Журавель. За участю бібліотеки було організовано зустріч з українською письменницею Тамарою Горіха Зерня. Бібліотечний театр «БІТ» поставив на вірші Г. Бабіча перформанс «Тепла лампова хунта», який був відзначений дипломом «Мистецька подія фестивалю».

До Глобального тижня медійної та інформаційної грамотності відвідувачі ЦМБ та філій взяли участь у Національному тесті з медіаграмотності. З метою протидії російській пропаганді, підвищення рівня обізнаності та медіаграмотності в ЦМБ стартувала інноваційна XR-виставка «Справжні причини війни, або як працює російська пропаганда», розроблена ГО «Європейський Інститут Чорнобиля» у партнерстві з ініціативою «НотаЄнота» в рамках проєкту «Термінова підтримка ЄС для громадянського суспільства», що впроваджується ІСАР Єднання за підтримки ЄС.

Бібліотеки для дітей проводили он-лайн заходи і інформаційну роботу на сторінках бібліотек в фейсбуці, на сайті центральної бібліотеки, у блогах. Серед основних заходів: у 2023 році бібліотеки для дітей м. Миколаєва активно повернулись до своїх безпосередніх функцій: інформаційної, освітньої, дозвільової. В поточному році продовжували важливу роботу з інформування населення щодо існування в умовах воєнного стану в країні. Бібліотеки працювали з внутрішньо переміщеними особами, створювали для них цікаві заходи, програми, послуги. В бібліотеках для дітей офлайн заходи значно перевищують онлайн, що свідчить про збільшення кількості відвідувачів, заходів, відвідувачів гуртків. З'явилися нові партнери, цікаві проєкти, проводились творчі зустрічі з новими іменами, конкурси, акції тощо.

З квітня 2023р. відкрито на базі бібліотеки № 6 дитячу точку «Спільно» від Юнісеф, яка надає безоплатні дозвілєві та соціальні послуги, з залученням психолога, юриста, соціального та медичного працівника.

У бібліотеках для дітей продовжують роботу над виховання дбайливого ставлення до рідної мови, культури, традицій, працюють гуртки з вивчення мови - мовне коло «У ріднім слові - цілий світ!»; мовний поп-stop “Я говорю українською»; мовна скарбничка «У світі цікавих висловів»; щотижневі заняття мовних клубів; цікаве народознавство «А над світом українська вишивка цвіте!»;

В рамках добродійної ініціативи “Українським дітям – українську книгу”, регіональний представник ДАК « Укрвидавполіграфія» Андрій Кротов подарував Центральній бібліотеці для дітей 500 примірників українських книг. Серед отриманих книг: яскраві новинки художньої літератури, посібники для навчання української та англійської мов, правописи, пізнавальна література.

На початку листопада працівник бібліотеки -філії № 2 Олена Плакун стала лауреатом Премії Кабінету Міністрів за особливі досягнення молоді у розбудові України. Винагорода присуджена їй за активну участь в суспільній діяльності, активну громадську позицію, участь у діяльності по самоорганізації населення під час воєнного стану.

У 2021 році Олена взяла активну участь в реалізації проекту «Інтерактивний простір «Казка», завдяки якому більше 20 діток з особливими навчальними потребами мали можливість отримати доступ до інформації, оволодіти навчальними навичками за допомогою сучасних інформаційних технологій.

17 листопада Центральна бібліотека для дітей ім. Ш. Кобера і В.Хоменка відсвяткувала 100-річчя від дня утворення.

Заклади культури клубного типу міста – осередки ентузіазму і героїзму, які провадять свою діяльність на території міста.

За 2023 рік колективами Палацу культури «**Молодіжний**» було прийнято участь у 38 конкурсах і фестивалях різного статусу. Проведено концертно – розважальну програму з нагоди святкування Дня міста «Незламне місто Миколаїв» (09.09.2023)

У концертній залі «Юність» відбулись дві гастрольні концертні програми: гурту «СКАЙ» та Злати Огневич.

Миколаївський міський палац культури і мистецтв 40 разів творчі колективи брали участь у благодійних концертах, майстер-класах в Миколаєві та Миколаївської області. Брала участь у спільних міських конкурсах та заходах, що сприяють розвитку української мови.

На базі філії ММПК і М ЦК і Д «Промінь» благодійний фонд «Щедрик» роздає гуманітарні набори для жителів міста Миколаєва, товариство «Червоного хреста» проводять майстер-класи для дітей.

На базі основної будівлі палацу БОФу з початку російської агресії працює гуманітарний штаб центр волонтерів «ДОФ», де надається допомога жителям міста та області, біженцям, лікарням та вразливим верствам населення. Також проводяться різноманітні творчі заходи, серед яких фотовиставка-інсталяція «Фортеця Півдня», великий JAZZ концерт до міжнародного дня музики.

У виставковій залі працює громадське об'єднання «Кікімора». У залі вже зроблено поточний – аварійний ремонт, де було замінено вікна, двері, стеля та освітлення. Було проведено виставку «Полк Азов – Янголи Маріуполя», виставку живопису художниці з Херсону Оксани Оснач «Живопис. Їхтіс – Чумацька ікона на рибі».

Палац культури та урочистих подій свою творчу діяльність спрямовували і на жінок-переселенців з міста Херсона та області. Так 25 березня відбулось традиційне свято – тематичний концерт «Бережіть жінку».

7 вересня відбулось традиційне зворушливе свято «День народження міста – день народження моєї сім'ї». Захід приурочено до Дня міста Миколаїв. У 2023-му подія

була особливою, адже Палац урочистих подій радо вітав подружжя Коростильових – Леонтія Івановича та Олену Петрівну із діамантовим весіллям, з 60-річчям спільного життя.

Напередодні Дня захисників і захисниць України у палаці культури та урочистих подій було проведено благодійні церемонії для захисників і захисниць, які боронять незалежність нашої Батьківщини і наближають Перемогу. 28 вересня на шлюбний рушник стали дві пари. У родині Невструєвих чоловік Олексій сьогодні служить, а дружина Оксана підтримує коханого. А подружжя Івана та Карини Зубренко - обоє військовослужбовці.

У в Тернівському будинку культури відбулося традиційне болгарське свято зустрічі весни «Баба Марта», у травні свято «Святі Рівноапостольні Кирило і Мефодій – засновники слов'янської писемності». У заході приймали участь колективи Тернівського будинку культури, бібліотека-філія № 11 ЦМБ ім. Кропивницького м. Миколаєва та недільна болгарська школа ім. Тодора Мінкова.

24 жовтня до Тернівського будинку культури завітав Миколаївський академічний художній драматичний театр з двома виставами «Земний монолог» - вшанування пам'яті поета Дмитра Кременя, режисер-постановник Артем Свистун та «Котячі історії» - режисер постановник Катерина Богданова.

Традиційно на початку червня Великокорениський БК провів Відкритий міський конкурс дитячих вокальних колективів «Запали свою зірку». Вперше його учасники отримали можливість презентувати свою творчість у 2-х форматах: дистанційному та наживо.

У жовтні 2023 року у Великокорениському будинку культури відкрився молодіжний простір "Light house". Де молодь чекає нові знайомства, цікаві та актуальні теми, мувітайми, настолки та інші івенти.

Малокорениський будинок культури активно долучається до підтримки наших захисників і проводять благодійні ярмарки та концерти на підтримку ЗСУ «І розквітне Україна».

Кульбакінський БК 12 березня, з нагоди 209-ї річниці з дня народження Т.Г. Шевченка, дистанційно провів **IX міський огляд-конкурс читців «Нас єднає Тарасове слово»**. Для любителів шевченкової поезії цей захід є традиційним і цьогоріч відбувся вдев'яте. Загалом у конкурсі взяли участь 39 поціновувачів творчості видатного поета віком від 5 до 73 років, які представили різні куточки Миколаївщини.

Продовжує свою творчу роботу Муніципальний театр-студія естрадної пісні для дітей, юнацтва та молоді. Цього року відбувся ювілейний авторський концерт заслуженого діяча мистецтв, композиторки Тетяни Андріївни Ярової. Святкова програма «Сонце зійде», присвячена 70-річчю мисткині. Окреме місце в творчості композиторки займають пісні для дітей та молоді. Більшість з них були написані на вірші Дмитра Кременя і звучали під час концертної програми.

Мистецькі школи протягом звітного періоду активно долучалися до загальноміських заходів. Серед них: святковий концерт у Каштановому сквері «Ми діти твої, Україно!», святкова концертна програма «Музика дитячих сердець» вихованців ДМШ № 6 у парку «Юність», ДМШ №8 провела низку програм - музична

програма Street music до Дня захисту дітей у зоопарку, концертна програма учнів та викладачів школи до відкриття Миколаївського фестивалю настільних ігор "Миколаївська фішка" у бібліотеці ім. Кропивницького, Каштановий сквер та дитяче містечко «Казка» - концертні програми до міського фестивалю «Кольорові тижні з рідною мовою».

Мистецькі школи (ДМШ №1, ДМШ №2, ДМШ №5, ДШМ №3) взяли участь у підготовці для **Її Величності Королеви Данії Маргрете II відеопривітання до дня народження**. На мотив традиційної святкової данської пісні було покладено український текст. Виконав пісню зведений хор із вихованців дитячих музичних шкіл міста. Учні ДХШ створювали ілюстрації до казок датського письменника Г. Х. Андерсена.

Викладач дитячої школи мистецтв № 2 І. Степанова-Боровська та директор дитячої художньої школи Є.Кручиніна - здобули Міжнародну **премію «Культурна дипломатія»**.

Викладачі та вихованці мистецьких шкіл Миколаєва продовжують прославляти місто і за межами нашої країни:

- Дитяча музична школа № 1 - 26 січня 2023 року учнівський дует віолончелістів Visavi у складі сестер Дар'ї та Кіри Мамаєвських, керівник Валентина Олегівна Валяренко, виступив в урочистому концерті, присвяченому пам'яті визволення в'язнів у 1945 році солдатами 1- го Українського фронту. Концерт відбувся на території найбільшого табору смерті в Освенцімі, Польща. Дівчата виконували музику з фільму "Список Шиндлера".

- ДШМ №2 була представлена як на сторінках інтернет видань так і на майданчиках різних міст та країн: участь у концерті «Дружба народів» (Німеччина), Участь у концерті солідарності з Україною у Центрі творчості та мистецтв «Ізабелін», Варшава; Участь у концерті школи «Клайпедос Джеронімо Косінско мюзикос».

- Дитяча школа мистецтв № 3 - Учні (25 робіт) прийняли участь у виставці VR- музею дитячої творчості Міжнародного проекту «Діти проти війни».

- ДМШ 8 - Міжнародний конкурс талантів "Євро весна" Київ-Лондон., 2 перші премії , Міжнародний конкурс мистецтв у м.Києві Ансамбль домристів - **ДРУГА премія**, Даміров Самір (домра) - **ПЕРША премія** Сама викладачка МУНТЯН Анастасія Костянтинівна отримала **ГРАН-ПРІ**

Дитяча художня школа має такі здобутки:

- Відправлено 19 робіт учнів ДХШ на Благодійний аукціон до м. Кельн, Німеччина;
- Відправлено роботи учнів ДХШ до м. Київ на Міжнародний українсько-італійський мистецький проект «Птахи МИРУ» м. Флоренція (Італія)
- Участь (офлайн) ДХШ у виставці «Моя нескорена Україна», м. Лондон
- Виставка дитячих картин та народної творчості з України «Діти малюють під час війни» **Annaberg (Німеччина)**;
- Участь робіт учнів ДХШ у виставці «Діти живопису посеред війни» у Саксонському статетаті (Німеччина);

- майстер-клас викладача Іваніви Н. О. Австрія м. Відень «Контраст теплого і холодного». Для українських дітей – переселенців у Волонтерському центрі допомоги біженцям з України. (80 чол.)
- Виставка робіт учнів ДХШ у м. Дрезден.
- Тимофій Маньков, 12 р. (учень 4 класу, викладач – Інна Годулян). Його творчі емоційні роботи, які були представлені на VI International Art Festival МАЛЮЙ.UA і увійшли у фінал конкурсу.

Артпроекти:

- «Птахи Миру» - оздоблення фасаду концерт-холу «Юність». Малюнки українських птахів учня 1 класу ДХШ Кавуштурана Тимура (викладач Годулян І. Ю.)
- «Українські соняшники»,
- «Українські янголи» для Центральної міської бібліотеки ім.М.Л. Кропивницького (викл. Маркітан О.М.).

- фотозони «Українська витинанка» до Всесвітнього Дня вишиванки на вулиці Соборній, Каштановий сквер;

- виставка «**Козацькому роду нема переводу**» на майданчиках міста до Дня Конституції України.

Розпис акриловими фарбами (1300 x 1700) на основі роботи учениці ДХШ Козеревич Єви «Янгол Миколаєва». Стіна будинку за адресою вул.. Шевченка, 64-а (Кручиніна Є.І., Маркітан О.М.)

2023 рік - рік Д.Кременя - відзначення у м. Миколаєві 70-річчя від дня народження Дмитра Кременя, видатного земляка, поета, публіциста, перекладача, педагога.

Найбільш знакові міські заходи за звітний період:

- **10 січня** відбулося завершення новорічної соціокультурної акції «#Ялинканезламних», що розпочалася 19 грудня, у День Святого Миколая, за ініціативи Миколаївського міського голови Олександра Сенкевича. Миколаївці прикрасили власноруч виготовленими іграшками імпрровізовану ялинку, розміщену у Каштановому сквері. Усі ялинкові прикраси були передані до фондів Миколаївського обласного краєзнавчого музею, а захисна сітка, сплетена миколаївськими волонтерами – до ЗСУ.

- **12 березня**, з нагоди 209-ї річниці з дня народження Т.Г. Шевченка, спільно з Кульбакінським БК було дистанційно проведено **IX міський огляд-конкурс читців «Нас єднає Тарасове слово»**. Для любителів шевченкової поезії цей захід є традиційним і цьогоріч відбувся вдв'яте. Загалом у конкурсі взяли участь 39 поціновувачів творчості видатного поета віком від 5 до 73 років, які представили різні куточки Миколаївщини.

- **28 березня**, з нагоди 79-ї річниці визволення Миколаєва від нацистів, біля меморіального комплексу на честь 68-ми десантників-ольшанців було проведено **урочисту церемонію покладання квітів**. У заході взяли участь очільники галузі культури області й міста, представники громадськості, жителі Миколаєва.

- **1 квітня** хвилею позитиву відзначився **II Міський огляд-конкурс виконавців гумору та сатири «Сяйво посмішок»**, проведений спільно з Матвіївським БК

дистанційно. Онлайн формат заходу не зупинив бажання справжніх поціновувачів гумору проявити свої здібності. Переможці конкурсу отримали подарунки та дипломи.

- **16 квітня** на знак подяки за підтримку, яку місто-герой Миколаїв отримує від данського народу, спільно з ДХШ, Тернівським БК, ММПК «Молодіжний», Великокорениським БК, ДМШ №1, ДМШ №2, ДМШ №5, ДШМ №3 було підготовлене для **Її Величності Королеви Данії Маргрете II відеопривітання до дня народження**. На мотив традиційної святкової данської пісні було покладено український текст. Виконав пісню зведений хор із вихованців дитячих музичних шкіл міста. Відеозапис, створений у співпраці з командою ТРК «МАРТ», до канцелярії королівського двору надіслало Посольство Данії в Україні.

- **7 травня** у КІК Дитячому містечку «Казка» відбулося **урочисте відкриття культурно-освітнього проєкту «Кольорові тижні з рідною мовою»**. 10-тижневий цикл заходів, що завершився 6 серпня, через активні форми культурного дозвілля допомагав миколаївцям усіх вікових категорій в опануванні знаннями української мови та навичками вільного мовлення. Проєкт було реалізовано спільно з дитячими бібліотеками на виконання «Міської програми розвитку та функціонування української мови у місті Миколаєві на 2023-2025 роки» для сприяння у зменшенні соціальної напруженості в міській громаді щодо мовних питань.

- **25 травня** було організовано **онлайн-флешмоб «Від першого рядка і до останнього...»**, присвячений пам'яті четвертих роковин смерті Дмитра Кременя. Протягом дня бажаючі долучилися до вшанування пам'яті відомого земляка, розмістивши на своїх фейсбук-сторінках з хештегом **#Дмитро_Кремінь** відео чи світлини з життя поета, уривки з його творів тощо.

- **28 травня** в межах проведення Року Дмитра Кременя в Україні у форматі Літературної сцени з вільним мікрофоном у Каштановому сквері відбувся **захід «Літа мої і зими» з голосними читаннями віршів** видатного земляка, поета, есеїста, перекладача, публіциста, педагога, заслуженого діяча мистецтв України, лауреата Шевченківської премії Дмитра Дмитровича Кременя. Хвилюючі думки і почуття у римах незбагненого Майстра слова лунали на Соборній вулиці у виконанні Леоніда Ржепецького, Ольги Славної, Наталії Круміленко, Тетяни Даниленко – відомих миколаївців, які працювали та спілкувалися з митцем за його життя.

- **З 5 по 8 червня** спільно з Великокорениським БК було проведено **Відкритий міський конкурс дитячих вокальних колективів «Запали свою зірку»**. Вперше його учасники отримали можливість презентувати свою творчість у 2-х форматах: дистанційному та наживо.

- **З 17 липня по 22 липня** майже півтори тисячі реакцій зібрав **флешмоб #Музика_повинна_бути_вільною**, що тривав на сторінках ММЦ та Управління. Проєкт був спрямований на підтримку музикантів військового оркестру 36-ї окремої бригади морської піхоти імені контрадмірала Михайла Білинського ВМС ЗСУ, які перебувають в полоні з квітня 2022 року.

- **23 липня** у концертній залі Миколаївського фахового коледжу культури і мистецтв пройшов ювілейний авторський концерт заслуженого діяча мистецтв, композиторки Тетяни Ярової, проведений спільно з Муніципальним театром-студією естрадної пісні для дітей, юнацтва та молоді. **Святкова програма «Сонце зійде»**, присвячена 70-річчю мисткині, зібрала чимало вдячних шанувальників творчості

нашої талановитої землячки. У програмі взяли участь відомі творчі колективи та окремі виконавці закладів культури міста і області, а також солістка зразково-показового оркестру ЗСУ (м.Київ) Ольга Ярова-Степанюк.

- **23 серпня**, з нагоди відзначення Дня Державного Прапора України, проведено **патріотичний арт-марафон «Два кольори свободи»**.
- **24 серпня**, з нагоди святкування Дня Незалежності України, організовано **творчий челендж «І слава, і воля...»**. На офіційних та особистих сторінках мережі «Фейсбук» усі бажаючі розміщували вітальні пости, світлини робіт патріотичної тематики, відео виступи з віршами, загадками, піснями тощо.
- **9 вересня** до Дня міста Миколаєва було проведено **онлайн-марафон «Розправимо крила»**. У мережі «Фейсбук» на своїх сторінках під хештегом #Розправимо_крила розмістили вітання місту більше 150 користувачів. Переважною більшістю це миколаївці, які у період війни перебувають за кордоном: у Німеччині, Італії, Норвегії, Польщі, Словаччині, Канаді, Данії тощо.
- Разом з відзначенням Дня міста в Миколаєві пройшли також Дні Данії. До велопробігу 9 вересня доєдналися і данські гості.
- **9 вересня, у День міста**, спільно з ЦМБ для дорослих ім. М.Л. Кропивницького було організовано та проведено **урочисте нагородження переможців міської акції «Миколаївський диктант»**. Під час урочистостей для гостей заходу лунали пісні, написані на вірші Дмитра Креміня, у виконанні заслуженого артиста України Олександра Сичова, Івана Носика, солісток Антоніни Лаврової та Анастасії Браташук.
- **З 18 по 28 вересня** спільно з ММПКіМ було проведено **I Відкритий міський конкурс героїко-патріотичної пісні і танцю «Обереги»**, що цього року відбувся у дистанційному форматі. Захід приурочено до Дня захисників і захисниць України. У конкурсі взяли участь понад 50 творчих колективів та майже 300 юних і дорослих аматорів.
- **21 вересня** відбулась церемонія урочистого спецпогашення марок та конвертів "Миколаївський зоопарк 500 днів війни". Основна тематика – це складні воєнні часи, які пережив зоопарк за часів 500 днів війни. На марках зображені ракети, які впали на територію зоопарку, тварини, а також, вперше, в історії на марках розміщені фото загиблих воїнів: Дмитро Рєзнік та Павло Шевченко.
- **з 1 по 8 жовтня** у миколаєві відбувся відкритий фестиваль-конкурс театральних колективів «НОМО LUDENS» (Людина, що грає).
- У День української писемності та мови працівники галузі культури долучились до написання радіодиктанту;
- **21 листопада** відбулось покладання до пам'ятника Героям Небесної Сотні;
- **25 листопада** відбулась церемонія покладання квітів до меморіалу жертвам Голодомору з нагоди 90-х роковин голодоморів в Україні.

Гордість і візитна картка нашого міста, один з найстаріших, найбільших і найкращих в Україні зоологічних парків – Миколаївський зоопарк.

Зоопарк налічує 230 працівників. Колекцію тварин складають 400 видів, біля 4000 екземплярів. Більше половини колекції тварин занесено в Міжнародні Червоні Книги.

Протягом 2023 року здійснена велика робота з перекладу всієї еколого-просвітньої наочності, яка розташована на території Миколаївського зоопарку. Після чого були виготовлені та встановлені нові стенди, етикетки, вивіски українською мовою.

Також вийшов новий друкований журнал «Звіт зоопарку 2022».

В цьому році зоопарк встановив власне звукове сповіщення по всій території.

18 серпня відбулося урочисте відкриття пам'ятної дошки на честь співробітників зоопарку, які загинули, захищаючи Україну та нашу свободу: Дмитра Резніка та Павла Шевченка.

31 серпня, відбулась взаємна реалізація тварин між Миколаївським зоопарком та зоопарком «Лімпопо» (м. Дрогобич) і ФОП Олександром Метелицею. В результаті обміну до Миколаївського зоопарку прибули: самка каракала (*Caracal caracal*), самка фенека (*Vulpes zerda*), самець гімалайського монала (*Lophophorus impejanus*), самець фазана Еліота (*Syrnaticus ellioti*), пара трагопанів Теммінка (*Tragopan temminckii*) та самка черепахи шпороносною (*Centrochelys sulcata*). Тварини зараз проходять карантинізацію, і в подальшому їх можна буде побачити на експозиції зоопарку.

Протягом року у зоопарку відбувались цікаві пізнавальні та розважальні анімаційні програми: Всесвітній день жирафів, міжнародний день рисі, День народження слона Дінкара і багато інших.

У Дитячому містечку «Казка» відбулось відкриття та презентація Центру підтримки та укріплення сім'ї для дітей вразливих груп населення.

Усім бажаючим у дитячому просторі пропонують: тренінги, покази фільмів для дітей та підлітків, театральні вистави, майстер-класи, різноманітні заняття з: графіки, англійської мови, ліплення з глини, арт-терапії і т.п.)

Вдбулися театральні вистави «Одного разу в Африці», «Лялькарка», «Пригоди козаків».

9 листопада – професійне свято працівників культури та майстрів народного мистецтва України. Традиційно, на початку листопада, оголошуються імена найбільш яскравих діячів культури, які стали володарями Почесної відзнаки «Зірка культури міста Миколаїв».

У листопаді 2023 року напередодні Всеукраїнського дня працівників культури та майстрів народного мистецтва було оголошено про володарів Почесної відзнаки “Зірка культури” (м. Миколаїв -2023). Ними стали:

- Годулян Інна, викладач Дитячої художньої школи м. Миколаїв;
- Юлія Поліщук, миколаївська художниця, ілюстратор дитячих і підліткових книжок;
- ТРК «МАРТ»;
- гурт «Крила» на чолі з Олегом Дайнеко та Олександром Плюсніним;
- Тихонова Катерина, керівник зразкового аматорського колективу вокального ансамблю «Fresh time» Обласного палацу культури, автор і виконавиця пісень.

Також у 2023 році «Зірку культури» отримав Малров А.А. - прозаїк, драматург, режисер з нагоди 90-річчя від дня народження.

Відділ охорони культурної спадщини за вищевказаний період:

- Внесені зміни до облікової документації на 123 пам'ятки культурної спадщини у зв'язку з їх включенням до Державного реєстру нерухомих пам'яток України та зміною технічного стану.
- Проведено плановий моніторинг 94 об'єктів культурної спадщини та складено відповідні інформаційні картки.
- Переукладені акти візуального огляду технічного стану на 14 пам'яток культурної спадщини у зв'язку зі значною зміною технічного стану внаслідок ракетних обстрілів та інших пошкоджень: вул. Адміральська, 38, вул. Набережна, 29, вул. Адміральська, 41, вул. Нікольська, 34, вул. Артилерійська, 7, вул. Адміральська, 20, вул. вул. Адміральська, 24, вул. Потьомкінська, 59, вул. Шнеєрсона, 13, вул. Спортивна, 13, вул. Спортивна, 7, «Братська могила 80 миколаївських підпільників та жертв фашизму 1941-1945 рр.», «Пам'ятний знак працівникам міліції, полеглим в період становлення радянської влади та при захисті Вітчизни 1917-1977 рр.», «Пам'ятник композитору М.А. Римському-Корсакову 1874-1881 рр.».
- Власникам/користувачам об'єктів культурної спадщини, що зазнали значних руйнувань направлено листи щодо вжиття дій для консервації об'єктів культурної спадщини.
- Укладено 4 охоронні договори на пам'ятки культурної спадщини.
- Підготовлено 2 пакети документів щодо укладання охоронних договорів на пам'ятки культурної спадщини.
- Надано 4 висновки щодо ремонтних робіт на пам'ятках культурної спадщини
- Надано висновок щодо передачі пам'ятки в оренду
- Направлено 5 приписів власникам користувачам пам'яток культурної спадщини щодо порушення пам'яткоохоронного законодавства.
- Оновлено Перелік об'єктів культурної спадщини на сайті управління з питань культури та охорони культурної спадщини.
- Підготовлено проекти рішень Миколаївської міської ради від 27.04.2023 № 18/40 «Про затвердження Положення про найменування (перейменування) вулиць, провулків, проспектів, площ, парків, скверів а інших споруд, розташованих на території міста Миколаєва» та від 07.09.2023 № 23/7 « Про затвердження складу комісії з питань найменування (перейменування) вулиць, провулків, проспектів, площ, парків, скверів а інших споруд, розташованих на території міста Миколаєва.
- Прийнято участь у ряді нарад, засідань топонімічної комісії, та зустрічей з питань відновлення пошкоджених об'єктів культурної спадщини, міжнародних грантових програм тощо.

Допомога ЗСУ

Продовжилась гуманітарна діяльність бібліотек. Працівники бібліотек виготовляли окопні свічки, збирали пластикові кришки на виготовлення деталей на дрони тощо. На базі б/ф № 10 активно працював волонтерський центр спільно з ГО «Південний штаб».

У жовтні працівники закладів культури долучилися до челенджу зі збору коштів для військовослужбовців, які боронять нашу Батьківщину.

Серед закладів культури міста пошкоджень різного ступеню зазнали 25 об'єктів. Важких руйнувань зазнали такі заклади культури: Міський палац культури «Корабельний» зазнав руйнувань (зруйновано 2/3 частини будівлі), бібліотека-філія № 17 ЦБС для дорослих - зруйновано кутову частину будівлі, частину даху, вибиті вікна, численні тріщини по всій будівлі, повністю знищено книжковий фонд бібліотеки-філії № 16 ЦБС для дорослих внаслідок пожежі.

На сьогодні відновлено 10 об'єктів. Відновлення відбувалось за рахунок коштів міського бюджету, а також за донорські кошти.